

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΕΠΕΑΕΚ ΚΑΙ Η ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Κύρια εισήγηση: Γεώργιος Κ. Ζάχος

Νομίζω ότι αυτά τα οποία θα μπορούσα να πω αυτή τη στιγμή ίσως είναι επανάληψη κομματιού της εισήγησης, την οποία έκανα την πρώτη ημέρα. Έχω την αίσθηση ότι οι περισσότεροι έχετε ακούσει αυτήν την εισήγηση, οπότε δε χρειάζεται να τρώμε περισσότερο χρόνο και να σας ταλαιπωρώ.

Εκείνο το οποίο θα πρέπει να δούμε είναι η βιβλιοθήκη ως οργανισμός σε ποιο βαθμό εμπλέκεται στις διαδικασίες υλοποίησης του έργου. Είναι προφανές ότι αυτοί οι οποίοι κατέχουν τη γνώση των προβλημάτων και των θεμάτων μιας βιβλιοθήκης είναι οι εργαζόμενοι στις βιβλιοθήκες. Προφανώς, οι εργαζόμενοι στις βιβλιοθήκες δεν μπορούν να αισθανθούν ή να θεωρήσουν ότι μπορεί να λειτουργούν έξω από την άλλη ακαδημαϊκή κοινότητα.

Σας είχα παρουσιάσει κάποια στατιστικά στοιχεία για το πώς έγινε η σύνταξη των προτάσεων και για το πώς υλοποιούνται τα έργα. Αυτό που βγήκε από τη μελέτη που είχα κάνει σχετικά είναι ότι στη μεγάλη τους πλειοψηφία οι προτάσεις υπεβλήθησαν χωρίς την ουσιαστική συμμετοχή των βιβλιοθηκών στη σύνταξη τους. Έχω την αίσθηση ότι προτάσεις αυτής της μορφής ή και η υλοποίηση ακόμα προτάσεων έργων, στα οποία δεν υπάρχει ουσιαστική συμβολή του προσωπικού της βιβλιοθήκης, δε θα έχουν το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα θετικής υλοποίησης. Αυτό θα μπορούσα να πω σ' αυτήν τη φάση.

Εκείνο το οποίο προβλέπω είναι ότι και στο μέλλον ακόμα κι αυτές οι εξελίξεις που ακούμε -αυτό που ακούστηκε τώρα και δεν ξέρω λεπτομέρειες, για τη μορφή της βιβλιοθήκης που θέλουν να δούνε, ίσως επιβεβαιώνει ή ενισχύει αυτήν την άποψη στην οποία έχω καταλήξει- είναι ότι και στο μέλλον μια σημαντική χρηματοδότηση των βιβλιοθηκών, ίσως ακόμα και των ίδιων των πανεπιστημίων, θα προέρχεται μέσα από υποβολή προτάσεων. Που σημαίνει υποβολή συγκεκριμένων έργων: "θέλω να υλοποιήσω αυτό με χρονοδιαγράμματα και με προϋπολογισμούς".

Πράγμα που δημιουργεί σ' εμάς την ανάγκη, όπου δεν έχουμε ή ακόμα κι εκεί που έχουμε προσωπικό που μπορεί να έχει τις γνώσεις και τις δεξιότητες να υποβάλει τέτοιες προτάσεις ή να τις υλοποιεί, θα πρέπει να βρούμε διαδικασίες - κι εδώ είναι και το θέμα της εκπαίδευσης του προσωπικού- να εκπαιδευτούμε όλοι μας πέρα από τεχνικά ζητήματα και πέρα από καθαρά βιβλιοθηκονομικά ζητήματα και σε θέματα διαχείρισης έργων, σε θέματα υλοποίησης έργων, σε θέματα παρακολούθησης χρονοδιαγραμμάτων, που κι

εγώ οφείλω να το ομολογήσω ότι δε μπορώ να θεωρήσω ότι έχω τις γνώσεις οι οποίες απαιτούνται.

Αρα, λοιπόν, τα ζητήματα που μπαίνουν μπροστά μας είναι ότι πρώτον η βιβλιοθήκη θα πρέπει να έχει τη μέγιστη δυνατή εμπλοκή στις υλοποιήσεις των έργων και παράλληλα θα πρέπει να δούμε διαδικασίες εκπαίδευσης και προετοιμασίας μας για το σκηνικό, το οποίο πρόκειται να αντιμετωπίσουμε, κατά την άποψη μου, από τώρα και στο εξής.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ευχαριστώ, κύριε Ζάχο. Ο κ. Μανωλίκας έχει το λόγο.

Α' συμπληρωματική εισήγηση: Κωνσταντίνος Μανωλίκας

Μια μικρή παρατήρηση θα ήθελα σ' αυτά που ο αγαπητός κ. Ζάχος μας είπε σ' ό,τι αφορά το σχεδιασμό της σύνταξης των τεχνικών δελτίων. Θα ήθελα να θυμίσω ότι τότε δεν ήταν και ιδιαίτερα μεγάλη η προθυμία των βιβλιοθηκονόμων αλλά και πολλών συναδέλφων να εργαστούν προς αυτήν την κατεύθυνση. Άλλωστε, οι πιο πολλοί από εμάς το βλέπαμε περισσότερο σαν άσκοπη εργασιοθεραπεία παρά σαν κάτι το οποίο θα απέφερε τελικά κάτι στο πανεπιστήμιο.

Εγώ θα επικεντρώσω την ολιγόλεπτη, ας πούμε, εισήγηση στο θέμα το οποίο θίχτηκε ήδη προηγουμένως, στην επιμόρφωση του προσωπικού των βιβλιοθηκών. Όταν λέω "προσωπικό των βιβλιοθηκών", εννοώ το προσωπικό το οποίο εργαζόταν και συνεχίζει να εργάζεται στις βιβλιοθήκες και όχι το προσωπικό του έργου, αυτό το οποίο προσλήφθηκε με χρήματα του έργου. Και θα μεταφέρω την εμπειρία την οποία έχουμε από το δικό μας Πανεπιστήμιο.

Θα πρέπει να ομολογήσω ότι το πακέτο αυτό εργασίας επιμόρφωσης και εκπαίδευσης του προσωπικού είναι το μοναδικό του οποίου η μελέτη, η οργάνωση και η υλοποίηση παραδόθηκε εν λευκώ στους βιβλιοθηκονόμους του Πανεπιστημίου. Ακόμη και η Επιτροπή, η ομάδα εργασίας η οποία συγκροτήθηκε, συγκροτήθηκε από μόνη της, δεν επεμβήκαμε καθόλου. Έχει περατωθεί και η μελέτη και η οργάνωση, υπάρχει το ωρολόγιο πρόγραμμα και από τις αρχές του τρέχοντος μηνός έχει ξεκινήσει η εκπαίδευση να υλοποιείται. Μπορώ να πω ότι μέχρι στιγμής πηγαίνει θαυμάσια και πιστεύω ότι και μέχρι το τέλος θα πάει θαυμάσια.

Δε θα επεκταθώ σε λεπτομέρειες του πώς γίνεται η εκπαίδευση. Πολύ χονδρικά να σας πω ότι διαπιστώθηκε από τη μελέτη ότι υπάρχουν ουσιαστικά τρεις ομάδες βιβλιοθηκονόμων. Είναι αυτοί οι οποίοι δεν έχουν καμία απολύτως γνώση βιβλιοθηκονομίας. Προσλήφθηκαν σαν υπάλληλοι και τους έριξαν μέσα σε μια βιβλιοθήκη, για να παίρνουν και να δίνουν βιβλία. Είναι οι βιβλιοθηκονόμοι, απόφοιτοι ΤΕΙ, με πολύ ικανοποιητικό επίπεδο γνώσεων και είναι κι ένας μικρός αριθμός βιβλιοθηκονόμων, οι οποίοι έχουν με-

ταπτυχιακές σπουδές και είναι υψηλού επιπέδου βιβλιοθηκονόμοι. Επομένως, επικεντρώθηκε η επιμόρφωση στο να δώσουμε βασικές γνώσεις στους πρώτους, γνώσεις περισσότερες στους δεύτερους και ακόμα περισσότερες στους τρίτους. Δε θα σας πω τίποτα άλλο. Όποιος χρειάζεται περισσότερες πληροφορίες, ευχαρίστως σε προσωπική βάση να τις μεταφέρω.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ευχαριστώ πολύ τον κ. Μανωλίκα για τη συντομία του. Το λόγο έχει η κα Ζαχιώτη.

B' συμπληρωματική εισήγηση: Νίκη Ζαχιώτη

Συζητάμε τη συμμετοχή των βιβλιοθηκάρων, που σημαίνει ότι υπάρχει κάποιο πρόβλημα. Δε θα το συζητούσαμε διαφορετικά. Συνάδελφοι, προέκυψε ένα θέμα συμμετοχής μας, γιατί αμφισβητείται μάλλον ή υποβαθμίζεται ο ρόλος μας μέσα στη βιβλιοθήκη. Θεωρώ ότι η θέση της βιβλιοθήκης είναι γνωστή, άρα η αναγνώριση και η θέση των βιβλιοθηκάρων είναι ανάλογη με εκείνη την αναγνώριση που έχει η βιβλιοθήκη, που είχε τουλάχιστον μέχρι σήμερα στην ακαδημαϊκή κοινότητα.

Είκοσι χρόνια έχουν περάσει από το '77, όπου γίνονται πάρα πολλές αλλαγές στο χώρο της εκπαίδευσης προς πολλές κατευθύνσεις, είτε είναι διεύρυνση γνωστικών αντικειμένων είτε είναι αύξηση πληθυσμού είτε είναι να δοθεί η ευρωπαϊκή διάσταση. Πρώτη φορά γίνεται θέμα για την ανάπτυξη των βιβλιοθηκών μέσα από τα αναπτυξιακά προγράμματα του αείμνηστου Υπουργού Α. Τρίτη και δίνεται εκεί μια ευκαιρία. Η επόμενη, όπου οι πανεπιστημιακές κοινότητες, ανάλογα πώς κινήθηκαν κυρίως οι υπεύθυνοι βιβλιοθηκών, πήραν οι βιβλιοθήκες χρήματα και αξιοποιήθηκαν πολύ λίγα.

Η επόμενη κίνηση και το μεγάλο μπουμ έρχεται από το ίδιο το Υπουργείο. Δίνει προτεραιότητα στο θέμα των βιβλιοθηκών, ενώ θα 'πρεπε να είχε έρθει από τις πανεπιστημιακές κοινότητες. Πολύ καλά δόθηκε η προτεραιότητα έργων υποδομής. Σε όλες τις άλλες ενέργειες υπάρχει μέσα κονδύλι που ενισχύει τη βιβλιοθήκη, που σημαίνει ότι είναι απόλυτα αναγνωρισμένο. Σ' αυτή λοιπόν τη φάση του '95 πρωταγωνιστές είναι οι διδάσκοντες, κυρίως το ΔΕΠ της πανεπιστημιακής κοινότητας. Και απόντες κυρίως είναι οι εργαζόμενοι στις βιβλιοθήκες. Αυτό γεννάει πάρα πολλά ερωτήματα.

Για μένα είναι σαφής η απάντηση. Ο διάλογος του Υπουργείου γίνεται έτσι κι αλλιώς με τις διοικήσεις των πανεπιστημίων. Οι υπεύθυνοι των διοικήσεων και σε επίπεδο καθηγητών, που εκεί ασκείται, αναλαμβάνουν τα έργα. Οι βιβλιοθηκάριοι είναι προσωπικό όχι και τόσο αναγνωρισμένο στις περισσότερες περιπτώσεις. Εξ ου και το ότι δεν υπήρξε ποτέ πρόταση -το λέω και δε νομίζω να ξέρει κανένας συνάδελφος από το Πανεπιστήμιο του- για την ανεπάρκεια του προσωπικού των βιβλιοθηκών, της γνώσης του προσωπικού

των βιβλιοθηκών και να προτείνει ένα τμήμα μεταπτυχιακών βιβλιοθηκονομίας, που το έχουμε ανάγκη τόσα χρόνια. Θα 'πρεπε η πανεπιστημιακή κοι-

νότητα να το είχε θέσει πρώτη, ένα καινούργιο τμήμα. Αυτό που έγινε στο Ιόνιο έγινε για να ενισχύσει τη Σχολή Αρχαιονομίας. Μπήκε και Βιβλιοθηκονομίας. Εκεί πρωτοστάτησαν οι αρχαιονόμοι και το έκαναν.

Ετσι λοιπόν, μετά από όλα αυτά αυτό που παρουσιάζεται σήμερα δεν ξαφνιάζει καθόλου. Από την άλλη μεριά όμως εμείς οι βιβλιοθηκάριοι, που οφείλουμε να είμαστε σε επαγρύπνηση, να είμαστε γνώστες της κατάστασης, και πρέπει να είμαστε ενήμεροι, δεν μπορούμε να στεκόμαστε -και αν σταθήκαμε, κακώς- διστακτικοί, λίγο σοκαρισμένοι και παθητικοί και να θέτουμε θέμα συμμετοχής. Εμείς έχουμε τον κυρίαρχο ρόλο μέσα στη βιβλιοθήκη πάρα πολύ. Τον έχουμε! Ακόμα και αν δε μας τον δίνουν, νομίζω ότι μπορούμε να αναπτύξουμε πρωτοβουλίες τόσο δραστικές που να γίνουμε απειλή πολλές φορές. Ίσως δεν το έχουμε αξιοποιήσει στο βαθμό που μας δίνεται η ευκαιρία.

Όμως, σε καμία περίπτωση ούτε στην προηγούμενη ούτε στην επόμενη που ανέφερα σε σχέση με το βιβλιοθηκάριο, δεν μπορεί να επιτευχθεί ο στόχος της πανεπιστημιακής βιβλιοθήκης, ο στόχος της βιβλιοθήκης της εκπαίδευσης. Αυτός, κατά την άποψη μου, επιτυγχάνεται με συνεργασία, γνώση των προβλημάτων και συγχρονισμό. Συνεργασία της βιβλιοθήκης με την πανεπιστημιακή κοινότητα σε καθημερινή βάση, συνεργασία της βιβλιοθήκης με άλλες συναφείς βιβλιοθήκες και οργανισμούς, με την εκδοτική παραγωγή, με όλο το γίνεσθαι στα επιστημονικά γνωστικά αντικείμενα που υπηρετούν. Γνώση βαθιά για να μπορέσει να υπηρετήσει τις ανάγκες και ακόμα να προλάβει ανάγκες της πανεπιστημιακής κοινότητας και συγχρονισμός. Όλα αυτά να γίνονται στην ώρα τους.

Ήρθε ένα ΕΠΕΑΕΚ, ήρθε ένα πρόγραμμα και σοκαριστήκαμε όλοι. Μπήκαν θέματα εκπαίδευσης, μπήκαν θέματα διαχείρισης, μπήκαν άλλα θέματα. Υπάρχουν αδυναμίες, βέβαια! Ήταν καλό από αυτή την άποψη ότι τα έβγαλε στην επιφάνεια. Όμως, επειδή το μέλλον καθορίζεται και από το παρόν και από το παρελθόν μας, ας πάρουμε όλοι την ευκαιρία και ας κάνουμε ό,τι μπορούμε για να εξασφαλίσουμε ένα μέλλον καλύτερο από το σημερινό. Σε σχέση με την επιμόρφωση λίγο-πολύ τα είπαμε. Δε θα 'θελα να πω τίποτα άλλο. Ευχαριστώ.